

НАУЧНА АВТОБИОГРАФИЯ

на

ПРОФ. Д-Р ВАЛЯ ВАСИЛЕВА

1. ОБЛАСТ НА НАУЧНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Молекулярна биология и физиология на растенията с основни научни интереси в областта на регулацията на генната експресия, епигенетичната регулация и метилирането на ДНК, поддържащите ДНК метилтрансферази, некодиращите РНК, молекулярните механизми на растителния отговор към абиотичен стрес и фитохормоналната сигнализация.

2. ИМЕ И СЛУЖЕБЕН АДРЕС

Име: Валя Николова Василева

Служебен адрес: ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 21, 1113 София

Служебен тел.: +359-2-979-2602; **GSM:** +359-887-217-112

E-mails: valyavassileva@bio21.bas.bg; valyavassileva@gmail.com

3. ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ: 22.07.1962 г., гр. Ловеч

4. ГРАЖДАНСТВО: БЪЛГАРИЯ

5. СЕМЕЙНО ПОЛОЖЕНИЕ: омъжена

6. ВЛАДЕЕНЕ НА ЕЗИЦИ

- Български – майчин език
- Английски – много добро владение, писмено и говоримо
- Руски – добро владение, писмено и говоримо

7. ОБРАЗОВАНИЕ, НАУЧНИ СТЕПЕНИ И АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ

7.1. ОБРАЗОВАНИЕ

1986 – Магистър по биология, СУ „Св. Климент Охридски“, Биологически факултет

7.2. НАУЧНИ СТЕПЕНИ

2000 – Образователна и научна степен „Доктор“, ИФР „Акад. Методи Попов“ – БАН, дисертация на тема: „Фактори, определящи оптималното функциониране на симбиотичната система *Galega* spp. - *Rhizobium galegae*“

7.3. АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ

2017 – **продължава:** професор, ИФРГ-БАН

2010 – 2016: доцент, ИФРГ-БАН

2000 – 2009: главен асистент, ИФР „Акад. Методи Попов“ – БАН

8. ЗАЕМАНИ ДЛЪЖНОСТИ

19.10.2022 – **продължава:** директор на ИФРГ - БАН

23.06.2022 – 18.10.2022: и.д. директор на ИФРГ - БАН

2018 – 22.06.2022: заместник-директор на ИФРГ - БАН

2016 – 2022: ръководител на лаборатория „Регулация на генната експресия“ към ИФРГ - БАН

2011 – 2013: завеждащ секция „Молекулярна биология на растителния стрес“ към ИФРГ – БАН

9. МЕСТОРАБОТА И ДЛЪЖНОСТ

Институт по физиология на растенията и генетика при Българската академия на науките (ИФРГ–БАН) – директор на Института и професор

10. НАУЧНА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

10.1. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ (РЪКОВОДСТВО И УЧАСТИЕ) ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДЕСЕТ ГОДИНИ

- 2025 – 2029** Проект по програма „Хоризонт Европа“ (HORIZON-CL6-2024-BIODIV-02), №101181400 „Promoting resilient orphan legumes for sustainable agriculture and food security“ (PROSPER), ръководител на Работен пакет 6 (WP6) и на научния колектив от ИФРГ-БАН (<https://www.prosper-horizon.eu>)
- 2025 – 2029** COST акция CA24152 „Epitranscriptomics and ncRNAs for climate-change-resilient and sustainable crops (EPICROPS), координатор на COST акцията за България и съ-ръководител на Работна група 3 (WG3) (<https://www.cost.eu/actions/CA24152>)
- 2024 – 2027** Проект КП-06-H71/12, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ „Клетъчна специфичност на етиленовите сигнали при засушаване“ (ETIDRO), член на научния колектив
- 2024 – 2026** Проект BUL5020 „Increasing the yield and quality of main vegetable crops through nuclear technology to withstand the impacts of climate change“, финансиран от Международната агенция за атомна енергия (IAEA), член на научния колектив
- 2023 – 2026** Проект по програма „Хоризонт Европа“ (HORIZON-MSCA-2021-SE-01-01), №101086366 „Stabilizing CROP yield under unfavourable conditions by molecular PRIM(E)ing“ (CropPrime), член на научния колектив
- 2022 – 2024** Проект NormOnDrought „Физиологични и молекулярни механизми на толерантност към засушаване при третиране с фитохормони“, член на научния колектив
- 2022 – 2023** Проект „Revealing the role of small NudC proteins as effective regulators of Arabidopsis development and stress tolerance: in vivo imaging of root responses“, финансиран от консорциума Euro-Biolmaging, Европейска комисия, ръководител на научния колектив
- 2020 – 2025** Проект КП-06-H36-2, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ „Бобовите растения в България – източник на полезни допълнителни вещества с белтъчна природа“, член на научния колектив
- 2020 – 2024** COST акция CA19125 “Epigenetic mechanisms of crop adaptation to climate change” (EPI-CATCH), ръководител на работна група 3 (WG3) и координатор на COST акцията за България
- 2020 – 2023** Проект Д01-271/02.10.2020 по Национална програма „Европейски научни мрежи“ „Fostering plant biodiversity research capacity in Bulgaria through scientific excellence in DNA barcoding and metabarcoding“ (BULCode), член на научния колектив
- 2019 – 2023** Национална научна програма „Опазване на околната среда и намаляване на риска от неблагоприятни явления и природни бедствия“, Задача 5 – Генетични, епигенетични и физиолого-биохимични основи на устойчивостта на растенията към неблагоприятни условия на околната среда, отговорник за работната група от ИФРГ-БАН
- 2018 – 2021** Проект VS.078.18N „Клетъчно-специфични етиленови сигнали в растенията при отговор към абиотичен стрес“, в рамките на Споразумението на БАН с Фламандския фонд за научни изследвания (FWO), Белгия, член на научния колектив
- 2017 – 2021** COST акция CA16212 „Impact of nuclear domains on gene expression and plant traits“ (INDEPTH), координатор на COST акцията за България
- 2017 – 2023** Проект ДН11/8, финансиран от Фонд Научни изследвания „Нискомолекулярните протеини с NudC домен: ефективни модулатори на развитието и толерантността към стрес на *Arabidopsis thaliana*“, ръководител на научния колектив
- 2016 – 2019** Проект ДН06/12, финансиран от Фонд Научни изследвания „Проучване на адаптивните механизми на толерантността към засушаване при български сортове зимна пшеница“, член на научния колектив

- 2016 – 2019** Проект ДН06/9, финансиран от Фонд Научни изследвания „Комплексно проучване върху механизмите за сигнализация, направляващи взаимодействията в ризосферата между растенията, микробиота, арбускуларни микоризни гъби и коренови паразитни растения“, член на научния колектив
- 2016 – 2018** Проект VS.095.16N „Епигенетичен контрол на иницирането и развитието на латерални корени при *Arabidopsis*: роля на поддържащите ДНК метилтрансферази“ в рамките на прякото Споразумение на БАН с Фламандския фонд за научни изследвания (FWO), Белгия, ръководител на научния колектив от БАН
- 2016 – 2018** Проект Bul5014 „Screening of cereal germplasm stress response and adaptation potential by advanced nuclear, omics and physiological approaches“, финансиран от Международната агенция за атомна енергия (МААЕ), член на научния колектив
- 2016 – 2017** Проект ДФНП-192 „*Arabidopsis thaliana* като експериментална система за сравнително проучване на механизмите на метилиране на ДНК с растителни и животински метилтрансферази“ по Програма за подпомагане на младите учени в БАН, научен консултант

10.2. ПРЕПОДАВАНИ КУРСОВЕ И УПРАЖНЕНИЯ

- 2014: Практически курс за млади учени: Използване на съвременни микроскопски методи в биологията, ИФРГ-БАН (проект BG051PO001-3.3.06-0025), хорариум - 30 часа
- 2009 (зимен семестър): гостуващ асистент в Университет в Берн, Швейцария, курс Растителна биология, лекции и упражнения, хорариум - 38 часа
- 2008 (зимен семестър): гостуващ асистент в Университет в Берн, Швейцария, курс Растителна биология, лекции и упражнения, хорариум - 40 часа

10.3. РЪКОВОДСТВО НА ДОКТОРАНТИ И ДИПЛОМАНТИ

10.3.1. ДОКТОРАНТИ

Научен ръководител

- 2018 – 2021: Валентин Стефанов Велинов, редовен докторант в ИФРГ, тема: Нискомолекулните протеини с NudC домен: ефективни модулатори на толерантността към абиотичен стрес на *Arabidopsis thaliana* - отчислен с право на защита
- 2013 – 2016: Невена Стоянова, редовен докторант в ИФРГ, тема: Сравнително проучване на нискомолекулни протеини на топлинния стрес в моделни и културни растения - отчислена с право на защита

Научен консултант

- 2013 – 2016: Ирина Иванова Бойчева, редовен докторант в АгроБиоИнститут, тема: Проучване на експресията на гени, кодиращи хистон ацетилтрансфераза (HAC1) и циклин подобен F-box протеин (Cyclin-like F-box) в моделните растения *Medicago truncatula*, *Lotus japonicus* и *Arabidopsis thaliana* - защитила през 2016
- 2013 – 2015: Миглена Николова Ревалска, редовен докторант в АгроБиоИнститут, тема: Проучване експресията на гени, кодиращи ауксинов трансмембранен преносител и транскрипционен фактор В3 в моделните растения *Medicago truncatula*, *Lotus japonicus* и *Arabidopsis thaliana* - защитила през 2015

10.3.2. ДИПЛОМАНТИ

Научен ръководител

- 2024: Симона Валентинова Ангелова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: Регулация на растежа и експресията на гена *NMig1* в *Arabidopsis thaliana* под влиянието на различни варианти на светлината
- 2021: Габриела Христова Христова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: Функционални аспекти на алтернативния сплайсинг на ауксиновия транспортер *PIN7*;

- 2020: Валентина Лазарова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: Проучване на ролята на ген с NudC домен в развитието на моделното растение *Arabidopsis thaliana*;
- 2018: Велла Георгиева Николова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: Ефект на атипичното ДНК метилиране върху отговора на *Arabidopsis thaliana* към солеви стрес;
- 2018: Ирена Пламенова Цекова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: NudC гените като ефективни модулатори на постембрионалното развитие на моделното растение *Arabidopsis thaliana*;
- 2017: Катерина Здравкова Серафимова, Софийски университет "Св. Климент Охридски", тема: Ефекти на липсващото поддържащо метилиране на ДНК върху фотосинетичния апарат на *Arabidopsis thaliana*;
- 2015: Jessica Hannah Bateson, Университет в Лийдс, Великобритания, тема: Halotropic responses of the *Arabidopsis* epigenetic mutant *met1* to high salinity levels;
- 2015: Nicholas Redman, Университет в Лийдс, Великобритания, тема: Analysis of the phenotypic responses of *Arabidopsis thaliana* Col-0 and *met1-1* mutants in response to varying levels of copper stress.

11. ПУБЛИКАЦИОННА И ЦИТАТНА ДЕЙНОСТ

ORCID: 0000-0002-9055-8002; SCOPUS Author ID: 7004268419

11.1. ПУБЛИКАЦИИ (ПРИЛОЖЕНИЕ 1)

Общ брой – 98

В издания, индексирани в WoS и Scopus – 87

11.2. ЦИТИРАНИЯ (ПРИЛОЖЕНИЕ 2)

Общ брой – 3746

В WoS и Scopus – 2526

H-index – 24

12. НАУЧНО-ПРИЛОЖНА ДЕЙНОСТ

Научно-приложната дейност е свързана с изследване и оценка на механизмите на адаптация на културни растения към неблагоприятни условия на средата и с участие в национални и международни проекти, насочени към повишаване на устойчивостта на растенията към абиотичен стрес, опазване и използване на растителното биоразнообразие и развитие на устойчиви земеделски практики. В тази област са реализирани изследвания в рамките на проекти, финансирани от ФНИ, Европейската комисия, Международната агенция за атомна енергия, COST и други международни програми.

13. УЧАСТИЕ В НАУЧНИ СЪВЕТИ И ЕКСПЕРТНИ КОМИСИИ

13.1. УЧАСТИЕ В НАУЧНИ СЪВЕТИ, УПРАВЛЕНСКИ И ЕКСПЕРТНИ ОРГАНИ

2024 – продължава: член на IX-то Общо събрание на БАН

- член на Комисията за академична собственост

2020 – 2024: член на VIII-то Общо събрание на БАН

- председател на Комисията за международно и европейско сътрудничество (КМЕС)
- член на Комисията за връзка с обществеността

2016 – 2020: член на VII-то Общо събрание (ОС) на БАН

- заместник-председател и секретар на КМЕС към VII-то ОС на БАН
- член на Комисията за връзка с обществеността към VII-то ОС на БАН

2010 – продължава: член на Научния съвет на ИФРГ-БАН

2023 – продължава: член на Комитета за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони към Министерството на земеделието и храните

2023 – продължава: заместник-председател на Управителния съвет на Консорциума „Баркод на живота – България“ (BgBOL)

2025 – продължава: член на Консултативния съвет (Advisory Board) на проект PRIMA24_00079 FORECAST – “Fostering Resilient Agroforestry Systems with Climate-Ready Tree and Herbaceous Germplasm”, програма PRIMA.

13.2. ЕКСПЕРТНО-ОЦЕНИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Експерт-оценител на проектни предложения по програма „Хоризонт Европа“, Research Foundation - Flanders (FWO), Белгия; German Research Foundation (DFG), Германия; Biotechnology and Biological Sciences Research Council (BBSRC), Великобритания; Фонд „Научни изследвания“ – МОН и др.

13.3. ЧЛЕНСТВО В РЕДАКЦИОННИ КОЛЕГИИ НА НАУЧНИ ИЗДАНИЯ

- Frontiers in Plant Science, секция "Plant Genetics, Epigenetics and Chromosome Biology"
- Agriculture (Basel)
- Biotechnology & Biotechnological Equipment

13.4. УЧАСТИЕ В НАУЧНИ ЖУРИТА ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДЕСЕТ ГОДИНИ

2016 – 2026: участие в 23 процедури като член на научни журита: за ОНС „доктор“, НС „доктор на науките“ и за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“ в БАН, Софийски университет, Пловдивски университет и чуждестранни научни организации.

10. ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ НАУЧНИ ОРГАНИЗАЦИИ

- Член на Българската секция към Асоциацията на стипендиантите по програмата „Мария Кюри“ (Marie Curie Alumni Association – MCAA)
- Член на Съюза на учените в България (СУБ)
- Член на Федерацията на Европейските дружества по растителна биология (FESPB)

11. АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВЛЕНСКИ И НАУЧНО-ОРГАНИЗАЦИОНЕН ОПИТ

11.1. АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВЛЕНСКИ ОПИТ

Последователно заемане на ръководни длъжности в ИФРГ-БАН – завеждащ секция „Молекулярна биология на растителния стрес“ (2011–2013), ръководител на лаборатория „Регулация на генната експресия“ (2016–2022), заместник-директор на ИФРГ-БАН (2018–2022), и.д. директор (23.06.–18.10.2022) и директор на ИФРГ-БАН от 19.10.2022 г. до момента. Управленският опит включва също координация на национални и международни научни колективи и проекти, ръководство на работни групи и работни пакети, и участие в органите за управление на БАН.

11.2. ОРГАНИЗАЦИЯ НА НАУЧНИ ФОРУМИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДЕСЕТ ГОДИНИ

Председател на организационния комитет на международни научни форуми - FunBio2 (2026), FunBio1 (2025), EPI-CATCH Conference (2023).

Член на организационни комитети – ENPER 2026, Kliment's Days 2025, Plant breeding in view of epigenetic mechanisms and technological advancements (2024), EPI-CATCH Conference 2022, International Conference on DNA Barcoding and Biodiversity (2022) и др.

12. НАУЧНИ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

- **септември 2013 – септември 2015:** Мария Кюри следдокторска специализация за кариерно развитие (FP7-PEOPLE-2012-IEF) - Група по епигенетика, Университет в Лийдс, Великобритания
- **май 2014:** Център за повишаване на квалификацията на служителите (SDDU), Университет в Лийдс, Великобритания, курс: Ефективно планиране и професионално управление на проекти

- **юни 2009 – октомври 2009:** следдокторска специализация в Департамент по системна биология на растенията, приемаща лаборатория – проф. Том Биикман (Tom Beeckman), Фламандски институт по биотехнология (VIB)/Университет в Гент, Гент, Белгия
- **октомври 2006 – декември 2007:** Следдокторска специализация BELSPO (Belgian Federal Science Policy), Департамент по системна биология на растенията, промотор – проф. Дирк Инзе (Dirk Inze), приемаща лаборатория - Root development, проф. Том Биикман (Tom Beeckman), Фламандски институт по биотехнология (VIB)/ Университет в Гент, Белгия
- **април 2002 – април 2004:** следдокторска специализация JSPS (Japan Society for the Promotion of Science), Япония, Департамент по биология, приемаща лаборатория – проф. Робърт Ридж (Robert Ridge), Международен християнски университет (ICU), Токио, Япония

22.08.2026 г.

Изготвил:

(проф. д-р Валя Василева)